

Честита Седмица на гората!
3-9 април 2017 г.

Витоша
снимка Йордан ДАМЯНОВ

Българска

Издание
на Съюза
на лесо̀в̀д̀ите
в България

ГОРА

ISSN 1312-7055

Брой 2 (61), год. XIII, март 2017 г., София 1303, ул. "Антим I" №17

www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bggora@abv.bg

Съюзен живот

Общо събрание на СЛБ

На 1 март в Лесотехническият университет се проведе редовно Общо събрание на СЛБ. Присъстваха 38 от общо 50 делегати.

Водещ на събранията бе д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател на СЛБ, а протоколът води инж. Боян Бояджиев - секретар на Съюза.

На заседанието бе представен отчетният доклад на СЛБ за периода март 2016 - март 2017 година. Отчетен бе бюджетът за миналата година и бе приет новият бюджет до март 2018 година. Обсъдени бяха организационни въпроси.

Отчетният доклад на СЛБ, публикуван и на страниците на вестник "Българска гора" (бр. 1/2017 г.), бе представен от проф. д-р Иван Палигоров. Като председател на СЛБ и зам.-министър в служебното правителство той постави ключови въпроси, свързани с натиска и заплахите за уволнение към горските служители; ниското равнище на заплащане в горския сектор и необходимостта от приоритетни действия за тяхното повишаване; възстановяването на статута на горската администрация като самостоятелно ведомство, първостепенен разпоредител с бюджетни средства; прекратяване на практиката за партийни назначения, нареждане по телефона с цел преследване на лични цели и други.

Отчетният доклад бе приет единодушно.

Бюджетът за миналата и следващата година бе представен

от секретаря на СЛБ инж. Боян Бояджиев. Постъпиха предложения за повишаване на размера на определените средства за помощи на служители, след което делегатите в Общото събрание единодушно приеха отчета за бюджета на СЛБ за изминалия и предложенията за предстоящия период.

В точка "Организационни въпроси" беше обсъдено и прието постъпило в СЛБ заявление на проф. д-р Иван Палигоров от 09.02.2017 г. за временно освобождаване от длъжността председател на СЛБ и член на УС на СЛБ във връзка с назначаването му за зам.-министър на МЗХ в служебното правителство.

В съответствие с изискванията на чл. 21, ал. 5 от Устава на СЛБ решението по това заявление трябва да се включи в дневния ред на следващото общо събрание.

За изпълняващ длъжността председател на СЛБ за времето до следващото общо събрание бе избрана д-р инж. Анна Петракиева - зам.-председател на СЛБ и помощник-секретар на СЕЛ.

Следващото заседание на ОС на СЛБ се предвижда за края на април или началото на май.

Сред другите решенията, които приеха делегатите в ОС, са разработването на нова интернет страница на Съюза, както и подпомагането на организиране и провеждане на втори модул обучение по Горска педагогика за служители в системата на горите.

Д-р инж. Анна Петракиева - и.д. председател на Съюза на лесо̀в̀д̀ите в България

Родена е на 18.07.1974 г. във Велико Търново. През 1998 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Започва работа като главен специалист в Министерството на земеделието, храните и аграрната реформа. От 1999 г. е главен експерт в Националното управление по горите, като основната ѝ професионална квалификация е в областта на управлението на защитени територии.

През 2008 г. в ЛТУ защитава научно-образователната степен "доктор".

Специализира в САЩ и Холандия в областта на управлението на защитените територии и борбата с климатичните промени.

От 2009 г. работи и като хоноруван преподавател в ЛТУ, а от 2015 г. води дисциплината "Горска педагогика" за студентите по горско стопанство.

Има повече от 20 публикации в наши и чужди научни и популярни списания. Съавтор е на книгата "Съюз на европейските лесо̀в̀д̀и - 55 години история".

Член е на Съюза на лесо̀в̀д̀ите в България от 2006 година. През 2009 г. е избрана, а през 2015 г. е преизбрана за заместник-председател на СЛБ.

От 2011 г. е помощник-секретар на Съюза на европейските лесо̀в̀д̀и.

На 1 февруари Общото събрание на СЛБ гласува д-р Петракиева да изпълнява функциите на председател на СЛБ до завръщането на титулара.

Климатични условия и разпространение на буковите гори

На стр. 3

Велинградските лесо̀в̀д̀и и общественици почетоха паметта на Васил Попов

На стр. 4

Ново направление в развитието на въжените системи

На стр. 6

Природният парк "Странджа"

На стр. 8

За българската гора

Дните в началото на април са определени за Седмица на гората.

През тези дни в цяла България ще има слова за важността и значението на горите. Ще се говори за състоянието и проблемите на нашето горско стопанство, за това какво трябва да се направи за подобряване на горското дело у нас.

Горите в нашата страна са неизчерпаем източник на блага и трябва да питаем любов към родната гора. Всеки да цени и знае нейното значение за благополучието на народа ни и това, че тя - гората, може и трябва да се използва рационално и разумно и под вещото ръководство на специалиста - лесо̀в̀д̀.

Седмицата на гората е време и повод за обществен отчет, за преценка на извършеното за гората, както и за протест срещу всяко посегателство или хищническо отношение към нея, откъдето и да иде то.

Нека и тази година за всичко това да се говори през Седмицата на гората. Да се търси съпричастността на нашата общественост за една още по-силна кауза в името на горското дело. Нека Седмицата бъде и време на размисъл как и доколко ще решим намерените проблеми в нашето горско стопанство. Нека помислим как всеки българин да опознае гората, труда и усилията на лесо̀в̀д̀а за нейното запазване и обогатяване, за да бъде неин защитник и приятел.

За да се постигне всичко това не е достатъчна една единствена седмица в годината. Нека Седмицата на гората да стане символ и начало на всекидневна и всеобща работа за запазване, възстановяване и разумно използване на горското ни богатство.

Време е цялата лесо̀в̀д̀ска колегия да се включи активно в подготовката и провеждането на традиционния професионален празник, за да бъдат дните на тази Седмица показател на единство на колегията, сила и умения в работата в полза на българската гора.

Проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ - заместник-министър на земеделието и храните

Роден е на 13 септември 1959 г. във Велинград.

Завършва ВЛТИ (сега ЛТУ), специалност "Горско стопанство", през 1985 година. От 1985 до 1988 г. работи в Горско стопанство - Чехово, община Велинград. От 1988 г. започва научноизследователската си дейност в Лесотехническия университет като аспирант (сега докторант). От 1990 г. е асистент,

от 1997 г. - доцент, а от 2012 г. - професор. Два мандата е заместник-декан и два мандата - декан на факултет "Стопанско управление". От октомври 2012 до февруари 2016 г. е заместник-ректор на Лесотехническия университет.

През 1990 г. защитава докторат по икономика и управление на горското стопанство и получава научна

степен "кандидат на икономическите науки" (сега "доктор"). През 1999 г. придобива квалификация "магистър" по обучение на преподаватели по дистанционно обучение към ICBL Heriot-Watt University в Шотландия. Чете лекции по дисциплините "Икономика на горското стопанство", "Горска политика" и "Бизнескомуникации и връзки с обществеността". В тези области е съсредоточена и научната му дейност, като има над 120 научни публикации, в т.ч. 5 монографии и 9 учебника.

Председател е на Съюза на лесовъдите в България от 2009 година. От 2011 до 2015 г. е координатор за България на проект "Интегрирано ориентирано към бъдещето управление на Европейските горски ландшафти - INTEGRAL", в който участват 21 партньори от 13 страни.

На 2 февруари е назначен за зам.-министър на земеделието и храните с ресор - гори, селскостопански науки, напоителни системи и рибарство и аквакултури.

Национално съвещание с експертите по стопанисване на горите

На 20-21 февруари в с. Старозагорски бани, в района на дейност на РДГ - Стара Загора, се проведе Национално съвещание по стопанисване на горите. Участие взеха проф. Иван Палигоров - зам.-министър на земеделието и храните, ръководители и експерти на ИАГ, регионалните дирекции по горите, държавните предприятия, лесовъди, регистрирани за упражняване на лесовъдска практика, и представители на неправителствени браншови организации.

След 15-годишно прекъсване съвещанието възстанови практиката преди ежегодните съвещания по маркиране да се провежда национално работно съвещание с експертите по стопанисване на горите, на което да се отчете работата по дисциплина на ползването и да се уточнят приоритетите за стопанисване на горите.

Анализът на състоянието на работата по стопанисване на горите и провеждания контрол в тях отчете предимно допусканите слабости като стремеж към максимално ползване в районите с изградена пътна мрежа, без да се съобразява със състояние-

то и функциите на горите; умишлено или от липса на достатъчно квалификация неспазване на нормативните актове в горите; използване на примитивни и лесовъдски несъобразени техники и технологии; забавяне на санитарните и принудителните сечи, особено в началната фаза на възникване на повредите и заболяването; похабяване на висококачествена и ценна дървесина, която предимно се оценява и реализира като дърва за горене.

След проведената дискусия са направени конструктивни предложения за промяна на нормативните актове в горите за облекчаване на процедурите по ползване на дървесината в гори, пострадали от биотични и абиотични фактори; планиране на сечите в маломерни гори на частни собственици; вместване на допълнителни отговорности към лесовъдите, осъществяващи маркирането и издаването на разрешителни за сеч; провеждане на обучения с лицата, ангажирани по съставяне на актове за установени административни нарушения и издаването на наказателни постановления; усъвършенстване на отчет-

ните форми в горския фонд и улесняване на електронното извличане на информация от базата данни на ИАГ; диференциране на наказанията в зависимост от тежестта им; провеждане на регионални съвещания по маркиране на лесосечния фонд, на които да присъстват всички заинтересовани страни.

И през тази година ще продължат регионалните обучения по стопанисване на горите, в които да се обучават експерти и горски инспектори на регионалните дирекции по горите, лесовъдите в държавните горски и ловни стопанства, общинските горски структури и частнопрактикуващите лесовъди. Да се засили контролът в сечищата за сметка на извършвания по пътищата на републиканската пътна мрежа. Да се предприемат мерки още от служебното и да продължат при следващото редовно правителство за попълване на незаети щат от експерти и горски инспектори в регионалните дирекции по горите и да се подобри заплащането им.

Инж. Емил
РАКЪДЖИЕВ

Някои специфични функции на горите

От края на XX и началото на XXI в. в икономиката и екологията се заговори за необходимостта да се даде определение на понятието "екосистемни услуги" от различните екосистеми, съставляващи биосферата, и да се разработят методики за тяхното определяне. В разработката "Комплексно-интердисциплинарно екологическо експертизно изследване на гр. Свищов и прилежащите му промишлени, селскостопански и рекреационни зони" (Маринов, Хр. и кол., 1981), изнесена на Международната научна конференция "СВИЕКО 81" в Свищов, се прави един от първите опити у нас за дискусия по тези въпроси. Тя засяга проблемите, свързани със специфичните функции на горските и другите екосистеми и значението им върху развитието на дадените региони, както и методите за тяхната икономическа оценка, икономическа стойност и цена, които по своята същност са екосистемните услуги, които се предлагат на обществото.

Доказано е, че горските екосистеми поглъщат много въглероден двуокис и го включват в процеса на фотосинтеза като градивен елемент в своята първична биомаса, при което отделят значимо количество кислород, като за всеки тон синтезирана първична органична материя (дървесна и друга маса) се отделят около 1.4 т кислород, а се поглъщат 1.9 т въглероден двуокис. Горите, които заемат около 1/3 от земната суша, годишно създават около 30 млрд. т органични вещества. За един вегетационен период растенията в горите консумират средно по 20 т въглероден двуокис на хектар

площ, като се освобождават 14 т кислород (Флоров Р., Дончев Ж., 1979).

Климаторегулиращата и средообразуващата роля на горите са едни от най-важните екосистемни услуги, предлагани от горските екосистеми на обществото, и то съответно трябва да отделя средства за адекватното поддържане, възобновяване и осигуряване на по-висока ефективност на горските екосистеми.

От особено значение за социалното здраве на обществото е екосистемната услуга, източник на която са горите - фитонциди и йонизирани кислородни молекули. Причината за лечебните свойства на горския въздух открива руският учен Токин, който установява, че растителните видове, и най-вече представителите на горско-дървесната и храстовата растителност, отделят физиологичноактивни вещества, наречени фитонциди, които обогатяват въздуха с йонизирани кислородни молекули (Токин Б., 1942). Но още древноръцките лекари Хипократ, Ескулап и други препоръчвали на болните от белодробни заболявания престой в иглолистни гори и разходка из смесените широколистно-иглолистни гори на хората с нервни и психически разстройства. Полезно е да се знае от обществеността, че един хектар широколистна гора отделя през лятото около 2 кг, а иглолистната - до 5 кг, фитонциди. Смята се, че ако в един средно голям град или край него има поне 15-20 дка гора, то фитонцидите, отделяни от нея, са достатъчни за пречистване на въздуха му.

Експертите по физиоте-

рапия и пулмология доказват, че за правилно протичане на процеса на дишането не е достатъчно само участието на кислорода с необходимия процент в състава на въздуха, а е нужно и наличието на йонизирани молекули кислород, като броят им в един см³ да е над 25. Над горските масиви той е 2000-3000 бр./см³, в открити крайселищни площадки като пасища, ливади, обработваеми земи - около 1000 бр./см³, над морето - 800-900 бр./см³, в промишлено-заводска среда - 200-250 бр./см³, в закрити многолюдни помещения - само 25-100 бр./см³. Излизайки навън, "на чист въздух", ние, без да подозираме, търсим екосистемната услуга, която се нарича рекреация и здраве от гората.

Изграждането на възстановителни и рехабилитационни центрове в горите е медитативна практика с добра традиция и у нас. Белодробните и туберкулозните санаториуми в Искрец, Радунци, Троян, м. Шумако, край София, и други възстановяват здравето на хиляди наши сънародници.

Високата първична биопродуктивност на горите ги прави важен фактор в пречистването и опазването на въздуха от вредните емисии и в борбата с парниковия ефект и изтъняването на озоновия пръстен. Запазването и увеличаването на екосистемната услуга на горите като естествен зелен филтър е важно условие за оцеляването на човечеството (Маринов Хр., 1994; Найденов Я., Захариев Б., 2008).

Известно е, че горските насаждения играят роля на поглъщащи филтри, абсорбиращи шума, който е голям

медиосоциален проблем за хората, живеещи край ж.п. и пътни магистрали, летища, на оживени улици, رہوتелите в производствени предприятия, посещаващи увеселителни заведения (Кулелиев Й., Байков Б., Найденов Я., 1992).

Душевият резонанс към въздействието на природните елементи в гората не е еднакъв у всички хора. За едни старото, с причудливи форми дърво не е нищо друго освен източник на 1-2 кубика дърва за огрев, в друг обаче поражда размисъл за съзидателната сила на природата и отключва възхитението за творчество. За едни подпалшената побягнала сърна не е нищо друго освен 15-20 кг прясно месо, за други - онагледаване на инстинкти за самосъхранение и запазване на рода, а трети виждат висшата грациозност в три-четириметровите й скокове.

Наред с психическата отмора, която човек получава чрез уединението и съзерцаването на природата в гората или парка, той може да удовлетвори и друга физиологическа необходимост - физическото натоварване на организма.

В гората измореният човек намира горска тишина и приятни звуци, отпочива, а фитонциди и отрицателни йони му действат ободрятелно и оздравително. Всичко това поражда душевни преживявания, които действат рекреационно (възстановително) върху психиката на човека, а зеленият фон отморява очите. Все още няма адекватна оценка на тази жизненоважна екосистемна услуга, предлагана от гората.

От древността човек намира в гората не само убе-

жище, подслон и храна, но за пръв път се научава да чувства и да се наслаждава на красивото. Първобитният човек, наред със своя образ, издълбава върху каменните стени на жилището си и образите на дървета, диви животни, каквито можем да открием и в нашата пещера "Магура".

Още от детството човек се впечатлява от богатствата на растителния свят и огромното му разнообразие - по размерите и формата на стъблата, листата, цветовете, плодовете на 350 000-400 000 вида растения и още няколко хиляди животински вида. Именно това богатство на форми и пространственото разпределение на видовете дава идеите на древните строители и архитекти, като в зоната на широколистните дъбови гори покривите на сградите най-често имат заоблената форма, наподобяваща короната на мощните дъбове, а в зоната на обилните снеговалежи те са конусовидно изтеглени като короните на смърча.

Нашият народ от дълбока древност се прекланя пред българската гора, обича я, пази я и я боготвори. Нека си припомним думите на българския лесовъд Христо Груев, написани през 1925 г.: "Да обичаш гората - това е по-висш етап на развитие, това е култура". Естетическата наслада от горите е по-специална ценностна категория, която в някои страни е изключителна екосистемна услуга.

В зависимост от конкретните социално-икономически условия, адекватното търсене, наличието на инфраструктура и добре под-

готвени кадри за съответните дейности може да се направи степенуване на горските ресурси по важност (значимост). От особено значение е да се знае, че степенуването на ресурсите е най-добре да стане на базата на тяхната икономическа оценка. Този подход е обективен и позволява да се намерят универсален (паричен) еквивалент и икономическа оценка на горски ресурси от различен характер (дървесина, недървесни горски продукти, вода, кислород, здравни ресурси, животински продукти). На този етап съществуват редица методологични проблеми при оценка главно на "нематериалните" горски ресурси, което затруднява пълното прилагане на изложения подход.

От класическата екология и лесовъдството е известно, че ако стопанисваме гората разумно и практически и полагаме грижи за нейното възобновяване, тя за разлика от други природни богатства като нефта, каменните въглища, природния газ, рудните находища е неизчерпаем източник на блага. След приключване на експлоатацията на едно каменно-въглено находище в същото място никога не се образуват нови въглища, докато при гората само с малко грижи, които се изразяват главно в спазване на реда на ползването и възобновяването ѝ, на мястото на изсечените дървета растат нови. С други думи, гората е устойчив източник на екосистемни продукти и услуги при грижливото природосъобразно стопанисване, опазване и възобновяване.

Доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ

Горската педагогика: лесовъдите обучават обществеността

За втори път в края на миналата година се проведе обучение по горска педагогика за служители в системата на горите. Обучението беше организирано от Изпълнителната агенция по горите в тясно сътрудничество с Министерството на земеделието и храните, Съюза на лесовъдите в България, Съюза на европейските лесовъди и с финансовата подкрепа на Югозападното държавно предприятие - Благоевград.

Обучението се проведе на територията на Учебно-опитното горско стопанство "Г. Ст. Аврамов" - Юндола, и в него взеха участие представители на държавните предприятия, регионалните дирекции по горите и дирекциите на природните паркове.

Необходимостта от провеждане на този тип обучение за лесовъдската колегия произтича от все по-изостреното внимание на съвременното общество към състоянието на българската гора. Хората все по-често се вглеждат с критичен поглед в начина, по който се стопанисват горите, и по-конкретно - в количеството дървесина, което се извозва ежедневно от тях. Липсата на ясна представа за същността и значението на лесовъдските дейности за стопанисването

и опазването на българските гори води до формиране на негативно отношение към лесовъдите сред обществото. Едновременно с това лесовъдите не съумяват да обяснят по достъпен за неспециалиста начин необходимостта от извеждането на лесовъдски мероприятия в горите и тяхното значение за бъдещото добро състояние на горските екосистеми. Същността на лесовъдската професия, нейната трудност и значимост остава скрита или игнорирана от широката общественост.

В страните от Западна Европа съществуват утвърдени традиции за активното участие на работещите в горите при представянето на лесовъдската професия пред обществото. Лесовъдите получават специализирана подготовка за провеждане на различни инициативи с обществеността, позната в западните държави като подготовка по горска педагогика. Разработени са специални програми и курсове за квалификация на лесовъдите, която дава познания за това как успешно да представят своята професия, нейната значимост и роля пред различни целеви и възрастови групи - от най-малките до работа със специализи-

рана аудитория от журналистическите и политическите среди.

Предлаганите от лесовъдите дейности и организиранията занимания имат за цел да приканят децата и учителите да влязат в гората и да открият нейните ценности, да мотивират подрастващите към отговорно отношение към природата. В по-тесен смисъл обучението "Горска педагогика" предлага информация за горите, горските екосистеми, значимостта на устойчивото развитие в контекста на горскостопанските дейности и стимулира креативност и обогатяване на познанията за природата въз основа на собствен опит и експеримент.

Целта на "Горска педагогика" е да подготви лесовъдите, които работят в практиката, да провеждат обучението (занимания на открито) в гората с различни възрастови и социални групи. Целта е повишаване на знанията и разбиранията на обществото за богатството и процесите, протичащи в горските екосистеми, техните екологични функции, както и да представят работата и значението на лесовъдската професия за устойчивото и многофункционалното стопанисване на горските екосис-

теми и поддържане на техния природозащитен статус.

Горската педагогика е най-резултатният и достъпен начин, използван от лесовъдите в Европа, за възстановяване на контакта между съвременния човек и природата и изграждането на разбиране и усещане за природните процеси. Методите за обучение в горската педагогика се основават на възприятията чрез сетивата - зрение, слух, обоняние, допир, посредством използването на разнообразни игрови и експериментални занимания.

В унисон с потребността от отваряне на лесовъдската колегия към обществото Лесотехническият университет обогати учебния план на студентите от специалността "Горско стопанство" с дисциплината "Горска педагогика", като едновременно с това Изпълнителната агенция по горите и МЗХ иницираха провеждането на специализирани обучения по горска педагогика за работещите в системата на горите.

Днес в нашата страна има около 50 служители, преминали през първото ниво на обучение, и повече от 20 студенти, завършили курса на обучение в Лесотехническият университет. Незави-

симо от сравнително скромния брой на обучените специалисти в областта на горската педагогика резултатите вече са налице.

Резултатът от проведеното през 2015 г. обучение не закъсня. Колегите, участвали в него заедно с част от обучените в ЛТУ студенти, приложиха на практика своите знания и умения в рамките на Седмичата на гората през 2016 година. Те организираха и проведеха заниманията с деца на събитието "Празник за гората" в 22 населени места в страната. Инициативата предизвика голям интерес, като в много от градовете продължи с провеждането на специализирани, едnodневни занимания с ученици от местните училища.

Първите резултати от второто обучение по горска педагогика, проведено в края на миналата година, също вече са факт. "По пътя на семенцето" е новият образователен модул, базиран на принципите на горската педагогика и разработен от експерти на Южноцентралното държавно предприятие в Смолян. В рамките на пет последователни събития деца и младежи имат възможност да научат за основните стадии, през които премина-

ва развитието на всяко дърво в гората. На първия етап младежите участват в посещение на специално обособено горско семеипроизводствено насаждение (база), където се запознават с местните видове дървета, техните шишарки, спецификите при събиране на реколтата и нейното съхранение. Вторият етап е свързан с посещение на шишаркосушилнята на ЮЦДП - Смолян, в Чепеларе, в която се извършват извличане, обезкриляване, почистване и следваща подготовка на семената. Третият и четвъртият етап от образователното събитие включват посещение в горски разсадник за запознаване с условията и дейностите по производство на фиданки, като се използват събраните и обработени семена, както и участие в залесяване на млади фиданки. През последния - пети етап, участниците наблюдават дейностите по отглеждане на новозалесените фиданки и осигуряване на благоприятни условия за техния растеж и развитие. Така в края на образователния цикъл се вижда цялостният процес, подпомагащ възобновяването на българската гора.

Д-р инж. Анна
ПЕТРАКИЕВА

Климатични условия и разпространение на буковите гори

Буковите гори са източник на ценна дървесина и имат голямо значение поради многостранните си полезни функции. Букът (*Fagus sylvatica*) е дърво с широк ареал в Европа. Основните масиви от този дървесен вид у нас попадат в западния и средния район на Старопланинската верига. В Източна Стара планина, Странджа и отчасти в Южните Родопи буковите гори се формират от *Fagus orientalis*. В нашите планини букът образува чисти и смесени по състав горски екосистеми.

В резултат на редица изследвания е определена връзката и взаимната зависимост между климатичните условия и екологичните изисквания на горскодървесните видове. Букът е сенкоиздържлив дървесен вид, високотелен към условията на растежната среда. Чувствителен е спрямо късни пролетни студове, настъпващи след започване на вегетацията. Понижите на бука са чувствителни към силен нагряване от слънцето, към слани и мраз. Установено е, че през различните си стадии на развитие дърветата в гората имат различни изисквания към условията на средата.

Валежите и температурата имат голямо значение за разпространението и състоянието на буковите гори. *Fagus sylvatica* у нас се среща на места със средна годишна сума на валежите над 600-650 мм и е типичен планински дървесен вид. Нашите букови гори се формират

предимно между 600 и 1700 м надморска височина. В пониските планински райони като съпътстващи видове с единично или по-голямо участие в буковите дендроценози участват широколистни видове - габър, горун, шестил, трепетлика, клен и други. Гори, съставени от бук и иглолистните видове ела, смърч, бял бор или бяла мура, са разпространени на по-голяма надморска височина.

Въз основа на проведени проучвания в гори от пояса на *Fagus sylvatica* по северните склонове на Средна Стара планина се вижда, че при повишаване на надморската височина средната годишна температура на въздуха се понижава с около 5°C, а годишното количество на валежите се повишава. В зависимост от изменението на надморската височина и на климатичните показатели за пояса на буковите гори от изследвания район на Стара планина са очертани три подпояса: долен или нископланински, среден и горен.

Долният буков подпояс се простира в границите от 500-600 до 900-1000 м надморска височина. От гледна точка на климатичните условия се характеризира със средногодишна температура на въздуха от 9 до 10°C и 700-800 мм годишна сума на валежите. При такива условия на растежната среда има предпоставка за формиране на смесени насаждения възможности за реализиране на по-богат състав на горите

в долния буков подпояс. Ниската граница на долния буков подпояс се припокрива с ареала на зимния дъб (горун). В състава на дървостоя букът е конкурент на зимния дъб на дълбоки и свежи до влажни почви. Само на стръмни и припечни склонове горунът формира чисти насаждения. Ареалът на габър общо взето не излиза от пределите на ареала на бука и на зимния дъб. Възможността за разпространение на габър нагоре по планинските склонове е значително по-малка от бука. Според лесорастителния си облик долният буков подпояс се счита за подпояс на смесените букови гори, формирани от *Fagus sylvatica* и съпътстващи го видове зимен дъб, габър, явор, дива череша, бреза. Целенасоченото подпомагане за създаване на такива гори допринася за по-високата им продуктивност.

Средният буков подпояс се счита за подпояс на оптимума за бука и е обособен в границите от 900-1000 до 1300-1400 м надморска височина. Климатичните условия се характеризират със средна годишна температура на въздуха от 6 до 8°C и от 900 до 1000 мм годишна сума на валежите. Тук буковите гори съществуват при оптимални условия на растежната среда и достигат максимална производителност. При тези условия жизненият потенциал на бука е висок и чисти букови гори покриват различни релефни форми на терена и склонови-

те изложения. Съществуващите смени на дървесни видове са обусловени предимно от антропогенно въздействие. За горите от буковия пояс по северните склонове на Средна Стара планина от голямо значение е естественото възобновяване на буковите дървостой, растящи на свежи и сравнително богати месторастения. Доброто възобновяване допринася за подобряване на тяхното състояние и за увеличаване на продуктивността и средообразуващата им роля.

Горният буков подпояс заема планински части между 1300-1400 и 1600-1700 м

надморска височина. Тук букът има по-малка продуктивност поради по-късия вегетационен период и по-ниските температури. В този подпояс се срещат средно- и нискобонитетни букови гори. В климатично отношение горният буков подпояс на Средна Стара планина се характеризира с относително ниски средни месечни и годишни температури. Средната годишна температура на въздуха е около 5°C, а годишната сума на валежите е 1200-1300 милиметра. Късните пролетни и ранните есенни слани определят по-късия вегетационен период от около

четири месеца. В състава на насажденията от горния буков подпояс голямо е участието на *Fagus sylvatica*. Неговото естествено възобновяване е затруднено, а буковите дървостой са с по-нисък бонитет. Създавани са различни по състав смесени буково-иглолистни гори чрез групово залесяване на смърч, ела, бял бор, бяла мура в празнини от буков подраст. Горските екосистеми от горния буков подпояс имат немалки водохранно-защитни и рекреационни функции.

Доц. д-р Надежда
СТОЯНОВА

ДЕКЛАРАЦИЯ

На 7 март УС на СЛБ прие декларацията относно уволнения на ръководители в горския сектор, която е изпратена до министър-председателя на България Огнян Герджиков и министъра на земеделието и храните Христо Бозуков

Уважаеми господин министър-председател,

Уважаеми господин министър,

Съюзът на лесовъдите в България е професионална организация на работещите в системата на горите. Нейната история датира от преди 107 години. През всичките тези години Съюзът се бори за утвърждаване на професионализма в горското стопанство, тясно свързано с благородната професия на лесовъда.

Като неправителствена организация, представляваща лесовъдската колегия в страната, Съюзът не е обременен от политически пристрастия и ангажименти. Като продължение на своята последователна политика в защита на лесовъдската професия, на етиката и особено на морала в поведението и действията ръководството на Съюза на лесовъдите в България протестира сре-

щу безпринципно и безпричинно уволнение на ръководители в сектора, извършени без каквито и да е мотиви.

С настоящата декларация се обръщаме към Вас с настояване да бъдат прекратени необоснованите уволнения на наши колеги, доказали своя професионализъм през годините и посветили живота си на българската гора.

От името на всички лесовъди се надяваме да бъде проявен разум и уважение към тяхната всеотдайна и безупречна работа в името на запазване на спокойствието в лесовъдската колегия и горския сектор.

София, 07.03.2017 г.

Д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА
и. д. ПРЕДСЕДАТЕЛ НА СЛБ

Юбилей

Инж. Димо
КЪНЕВ
на 85 години

Роден е на 14.03.1932 г. в с. Казанка, Бургаска област. Завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1955 година.

Трудовият му път започва в ГС - Граматиково. В продължение на 32 години служи всеотдайно като зам.-директор и директор на ГСК и РДГ - Бургас. Под негово ръководство са създадени много нови гори, построени са горски пътища, усъвършенствана се работата в дърводобива.

Високоерудирани лесовъд и специалист в областта на горското стопанство, инж. Кънев се ползва със заслужено уважение на лесовъдската колегия.

Инж. Кънев има определен принос при формирането на горската политика в стопанисването и ползването на горите у нас. През целия си професионален живот работи за подобряване на състоянието на горите, тяхното възобновяване, правилното и ефективното ползване. Организира редица национални и окръжни съвещания по различни проблеми от горкостопанската практика.

През 1990-1992 г. е координатор на България към ФАО. Участва в X световен конгрес по горите в Париж през 1991 година. Автор е на редица публикации по проблемите на горите.

Инж. Атанас
ТАШЕВ
на 75 години

Роден е на 08.03.1942 г. в с. Кремене, Смолянска област.

Завършва ВЛТИ през 1969 г. и започва работа като началник на горкостопански участък в ГС - Смолян. От 1976 до пенсионирането си през 2005 г. работи последователно като главен специалист по стопанисване на горите, зам.-директор и директор на ГСК, началник на РУГ и директор на РДГ - Смолян. Под негово ръководство в Родопите са създадени огромни по площ масиви от млади гори, в които вече се водят отгледни сечи, добива се дървесина и е променен значително природният облик.

Лесовъдската колегия познава инж. Атанас Ташев като изтъкнат специалист в областта на горското стопанство, принципен ръководител с висок професионализъм и управленски умения, който се ползва с нужното уважение и признателност от колегията.

Инж. Ташев е лесовъд, който е посветил цялата си трудова дейност в служба на българската гора и който винаги се е стремил да помага всеотдайно за изграждането на младото поколение лесовъди. Голям е и неговият принос за съхраняване на лесовъдската колегия и опазване на авторитета ѝ в условията на прехода.

Инж. Трифон
МАРИНОВСКИ
на 70 години

Роден е на 03.02.1947 г. в с. Садовец, Плевенска област.

През 1974 г. завършва ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работа като лесничей започва в ГС - Плевен. От следващата година е директор на стопанството. От 2001 до 2006 г. е зам.-началник на РУГ - Ловеч, след което, до пенсионирането си през 2010 г., е отново директор на ГС - Плевен.

Повече от 26 години като директор на стопанството ръководи огромните по мащаби залесявания в района, което допринася за увеличаване на лесистостта на Плевенския край. Инж. Мариновски е изтъкнат лесовъд и добре подготвен професионалист в областта на лесокulturната дейност, с определен принос във внедряването на модерни технологии в топовъдството и развитието на горското стопанство у нас.

Съюзен живот

Велинградските лесовъди и общественици почетоха
паметта на Васил Попов

На сто и петата годишнина от убийството на лесничея Васил Попов, на 2 февруари, паметта му почетоха членовете на Велинградския клуб на Съюза на лесовъдите ветерани, слу-

жителите на ДЛС "Чепино" и ДГС "Алабак", учители и ученици от Професионалната гимназия по горско стопанство "Христо Ботев" - Велинград, и граждани. На паметната плоча, поставена

в началото на наименованата на лесовъда Васил Попов улица във Велинград, бяха поднесени венци и цветя. Инж. Атанас Беличинов - председател на Клуба на ветераните, произнесе кратко

слово за живота на този забележителен човек и лесовъд, непримирим защитник на българската гора (за В. Попов четете на стр. 5).

Учениците от ПГГС "Христо Ботев" и горски служители на поклонение пред паметната плоча на лесовъда Васил Попов във Велинград

Отчетно-изборно събрание
на Софийската организация на ветераните

На 27 февруари организацията на софийските лесовъди ветерани и учени, работили в системата на горското стопанство и горската промишленост, проведеха отчетно-изборното събрание.

Докладът за двегодишната дейност на организацията бе изнесен от председателя - проф. Никола Колев. Изтъкнато беше, че организацията е провеждала редовно своите ежемесечни събрания, на които са били обсъждани значими проблеми на горския сектор и при необходимост са правени съответните предложения за тяхното решаване. По ред причини през последните две години не е проведен традиционният пътуващ научен семинар, затова е направено предложение новото ръководство да

възстанови тази форма на дейност. На тези семинари членовете на организацията получават информация за наложените се изменения при воденето на горското стопанство и правят предложения при откриване на проблемите за съответните райони. Успешно са провеждани събрания за честване на лесовъдите, навършили юбилейни годишнини. Изказана бе благодарност на инж. Алекси Алексиев и на проф. Васил Димитров за издаване на книга, посветена на дейността на Дружеството на ветераните, и на инж. Георги Петрушев и проф. Георги Цанков, които периодично публикуват материали във изданието на СЛБ "Българска гора" и в друга периодика. В отчетния доклад бе отра-

зено предложението за привличане в организацията на повече ветерани.

По отчетния доклад се изказаха проф. Цвета Найденова, проф. Панайот Панайотов, проф. Николай Йосифов. Направени бяха предложенията за по-настойчиво поставяне съвместно с ИАГ, ЛТУ, Института за гората и СЛБ на въпроса за самостоятелно горско ведомство или за добавяне на името "и горите" в наименованието на министерството. Част от предложенията бяха да се провеждат често дискусии, кръгли маси, научни конференции по злободневни проблеми с представители на действащите органи по горите, научни и обществени организации. Сред тях са въпросите с какви дървесни видове

да се залесява в освободените от изсъхналите култури площи, мерките за намаляването на изсъхването и загиването на другите иглолистни култури.

Предложи се в организацията отново да се прилага мандатност както на ръководството, така и на председателя (максимум два мандата).

След приемането на отчетния, доклад събранието освободи старото ръководство и председателя и гласувано ново ръководство в състав инж. Стефан Сачков, инж. Георги Петрушев, проф. Христо Цаков, проф. Панайот Панайотов, Пенка Цветкова и проф. Георги Цанков. На отделно заседание ще бъде избран новият председател.

Проф. д-р Георги ЦАНКОВ

ДЕКЛАРАЦИЯ

На 2 февруари Управителният съвет на СЛБ прие декларацията относно предприемане на незабавни действия за промени в Наказателния кодекс за ограничаване на посегателствата над лесовъдската колегия, изпратена до служебния министър-председател на България Огнян Герджиков и служебния министър на земеделието и храните Христо Бозуков

Уважаеми господин Министър-председател, уважаеми господин Министър,

Съюзът на лесовъдите в България е професионална организация със 107-годишна история. През целия период на своето съществуване Съюзът е доказал пред правителството, държавата и обществеността, че се бори за утвърждаване на благородната професия на лесовъда, че българските лесовъди обичат гората и работят неуморно за нейното научнообосновано и устойчиво стопанисване в полза на обществото.

С настоящата декларация се обръщаме към Вас с настояване да бъдат предприети спешни мерки срещу един далеч не нов и съвсем не безобиден проблем, пред който е изправена лесовъдската колегия - посегателства над наши колеги при изпълнение на своите служебни задължения. През последните две години сме свидетели на над 100 нападения и заплахи на горски служители. И тази година, в навечерието на най-големия български празник 3-и март, за пореден път беше извършено посегателство над наши колеги по най-неприемливия и недопустим начин.

Съюзът на лесовъдите в България изразява своето пъл-

но противопоставяне и нетърпимост към подобни прояви на насилие и агресия над горски служители, като подкрепя изцяло протестните действия на служителите на държавните горски стопанства.

От името на всички свои членове и колеги Управителният съвет на СЛБ апелира и настоява за предприемане на незабавни действия за промени в Наказателния кодекс, чрез които да бъдат предотвратени груби посегателствата над лесовъдската колегия при изпълнение на служебните задължения.

Съюзът на лесовъдите в България декларира своята готовност да окаже пълно съдействие при предприемане на необходимите действия за ограничаване на всякаква форма на агресия срещу горските служители и за справяне с проблема чрез налагането на ефективни наказателни мерки срещу извършителите.

София, 02.03.2017 г.

И.д. председател на СЛБ
д-р инж. Анна ПЕТРАКИЕВА

Лесовъди с място в историята

Васил Попов: “С риск да бъда убит, ограничих кражбите от горите”

Васил Василев Попов е роден в Стара Загора на 15 октомври 1878 г., осем месеца след смъртта на баща си, който загива при защитата на Стара Загора от над 40-хилядната армия на Сюлейман паша. В памет на съпруга си майката кръщава сина си на неговото име - Васил.

Семейството на Васил Попов е прогресивно и родолюбиво. Дядо му Митьо Папазоглу е един от най-богатите хора в Старозагорско, член на меджлиса на Старозагорската кааза, и като такъв има известно влияние пред съдебната и административната турска власт при защитата на местното българско население. Чичо му Димитър като ученик се прочува с родолюбивия си акт навърх Великден, когато в препълнената с богомолци църква изтръгва от ръцете на свещеника евангелието на гръцки, разкъсва го и му подава евангелието на български език. Така след много столетия вярващите чуват за първи път българското “Христос възкресе” и оттогава и в четирите църкви в Стара Загора богослужението е на български език. Майката на Васил Попов - Теофана, е една от първите образовани българки. Тя учителства в Казанлък и с възпитанието на малкия Васил се заема баба му Милка, която вдъхва в момчето любов към многострадалния български народ, разказва за хайдутите и закрилицата им - гората. Моралните добродетели на рода на Васил Попов при изграждане на неговия характер имат огромно значение за по-нататъшния му живот.

Първи клас Васил завършва в Казанлък, където майка му е учителка. След това учи в Севлиево, а по-късно 3 години е ученик в Солун. Гимназиалното си образование завършва в Пловдив. Желанието да получи висше образование е голямата му мечта. Доставя си програми от горските университети от Европа и се спира на известната по това време Висша горска школа в Лемберг (Лвов). Според приемните условия бъдещият лесничей изкарва 6-месечна предварителна школа в Чехия в горите на княз Шварценберг, след което става редовен студент.

През юли 1898 г. се завръща в България с отлична диплома. Полага задължителния по това време държавен изпит. На 13 декември 1898 г. е назначен за лесничей в Радомир. Тук е първото му остро противопоставяне срещу браконьерите. Ето какво пише Васил Попов в рапорта си до министъра на земеделието и търговията, към който е и ведомството на горите: “Господин министре, с постоянните си ревизии имах за цел да усиля опазването на горите. При преслед-

ването на тая си цел бях нападнат колективно от едно цяло село, което ме държа в едно манастирче и щеше да ме линчуват, ако не ме освободиха жителите на друго съседно село. И това става само защото взех мерки да запазя охранителната гора над селото. Предприех залесяване на горския охранителен склон над гр. Радомир - “Луканица”, и въпреки съпротивата на гражданството, създадох 500 декара борова гора”. След смъртта на Васил Попов местните хора я наричат “Поповата гора”.

Още един шрих от живота му, описан пак в рапорт: “Преместен през август 1902 г. в Чепино като технически лесничей, заварих пълна анархия в гората. С риск да бъда убит - няколко пъти ме стреляха от засада - ограничих кражбите. Преместен след седем месеца в Алан Кайряк, заварих в държавните гори същите неуредици. 30 000 декара държавна гора беше разграбена от разни спекуланти. Отнех ги от ръцете им и започнах да ги стопанисвам. Взех мерки също така да се ограничи пускането на добитък в гората. За тази ми смелост бях нападнат няколко пъти в горската барака, където живеях, не ми продаваха нищо по селата, даже и хляб, и бях принуден да си доставям продукти чак от Бургас”.

Така започва неговата горски одисея - уволняван и местен 7 пъти за 2-3 години: в Провадия работи само месец и 6 дена, в Радомир - 18 месеца и 7 дена, Лъджене - 9 месеца и 10 дена, Алан Кайряк - 6 месеца и 20 дена, Батак - 6 месеца и 13 дена, Станимака - 2 месеца и ден, София само - 10 дена.

Въпреки всичко до късно вечер неуморно използва времето си за четене. Със собствени средства специализира в Чехия, Русия, Швейцария и Франция. Владее 5 езика и следи реномираните европейски горски издания. Обикаля най-затънтените горски дебри из страната, мизерства, но служи достойно на своето призвание. Още от първите години разбира, че най-важното в неговия живот е да се бори, за да се спасят горите от ширещата се корупция, понякога насаждана от самата горска администрация, и от огромните нарушения от местното население и горските търговци.

Натрупа множество факти, Васил Попов се втурва в решителен, макар и неравен, двубой срещу всички, които вредят на гората. Въоръжен с перото и дарбата си на публицист, сътрудничи в горските списания “Горски преглед” и “Лесовъдска сбирка”. По-късно, когато напуска държавната работа, издава със собствени средства в продължение на 5 години списанието “Бранище”. В не-

го не се плаши да критикува и самия цар Фердинанд. Пише остри и критични статии за министрите на земеделието и търговията Никола Геннадиев и Андрей Ляпчев и началника на Отделението за горите, лова и риболова Константин Байкушев.

Единствен, който оценява борбата на Васил Попов за защита на гората, е министър Димитър Христов, който се заема да сложи ред в стопанисването на горите в страната и заявява: “Аз с горите на България политика няма да правя”. Той поканва Васил Попов да работи в централното ведомство на горите. Използвайки отсъствието на Димитър Христов, който е в командировка в чужбина, вместо в министерството, както иска министър Христов, Константин Байкушев със заповед № 238/5.1.1912 г. изпраща Васил Попов в Чепинското административно лесничество да направи ревизии на общинските лесничества в Чепинското корито. Въпреки предупреждението на хасковския народен представител Васил Милев, че това е клопка, за да го отстранят като главен свидетел по делото за злоупотреби, което се води срещу министъра Никола Геннадиев, и че там сигурно се готви убийството му, Васил Попов проявява присъщата му дисциплинираност да изпълни разпореждането и пристига в Лъджене. Там куршумът прекъсва светлия му живот.

За трагичната смърт на лесовъда Попов в сп. “Горски преглед” пише друг лесовъд - Георги Петров, който по това време е началник на Службата по арондация и земейство в Лъджене, станал неволно очевидец на убийството.

“На 2 февруари 1912 г. в 7.30 часа вечерта обикновените посетители на гостилницата на хотел “Македония” привършват вечерята си. По голяма част от тях се бяха оттеглили от масите за вечеря и се бяха разположили на групи по съседните маси, където едни четяха вестници, други прекарваха времето си в игри, трети водеха оживени спорове по злободневни въпроси. На масата за ядене бяха останали само лесничият Попов, управителят на митниците Чушков и пише-

щият настоящите редове, които довършвах вечерята си. Ненадейно, като изпод земята, се чу тъп гърмеж и инстинктивно всички наскочаха и започнаха да се питат “Какво става?”. В това време стана от стола си и Васил Попов и без да подозира за случилото се, и той като другите попита “Какво става?”. След няколко секунди разбра “какво бе станало” и като се хвана за гърдите, потегли към вратата. Ала ударът бе добре премерен и не му даде да отиде много надалече. Не стигнал до вратата на хотела, той падна и от устата му бликна прясно димяща кръв”.

Прокурорът, натоварен да разследва убийството на Васил Попов, в протокола си е написал: “Тук положението е изключително. Между всички владее голяма корупция. Хора, които най-дръзко са заграбвали имоти и за това им са съставяни актове, са получавали закрила от министерството. За всеки съставен акт е изпращана депутация до министърът да се оплакват от лесничей. Нито едно постановление на лесничей не е разглеждано по каналния ред от Пазарджишкия окръжен съд. Апелационната инстанция е била министерството. Благодарение на тази анархия, законните разпоредби на покойния са го изложили пред заграбвачите и те не закъснели да му се отплатят”.

В некролога, поместен в бр.2/1912 г. на “Горски преглед”, от името на Дружеството на българските лесовъди е написано: “Още една скъпа жертва, още една загуба за горското ни дело. Неуморният ратник за повдигане на горското ни дело, неустрашимият борец за правдата, неуморният защитник на горите В. В. Попов угасна. Угасна оня, който с безкористността си даваше пример на младите, загина оня, който с неизчерпаемата си енергия вдъхваше уважение към старите. Падна жертва на дълга си, умря като войник на поста си тъкмо в момента, когато България има нужда от честни бойци, от предани дейци, от безукоризнени служители”.

И днес, 105 г. след смъртта на Васил Попов, лесовъдската колегия пази спомена за неговата личност и неговото дело, оставили дълбока дия в историята на горското стопанство в България. Той е пример за безгранична лесовъдска всеотдайност и защита на българската гора за всички поколения лесовъди.

Д-р инж. Кирил
ЦАНОВ

Юбилей

Инж. Христо
РИБАРОВ
на 85 години

Роден е на 14.03.1932 г. в Свиленград.

През 1958 г. завършва ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”.

Служи в Горските стопанства в Момчилград и Харманли, където се включва активно в дейността по залесяването и борбата с ерозията.

В продължение на десет години е преподавател в Гор-

ския техникум в Батак, след което, до пенсионирането си през 1998 г., е на работа във филиала на “Агролеспроект” - Пловдив. Тук инж. Рибаров се издига като отличен професионалист и много добър ръководител на група и изготвя десетки лесостроителни проекти, предлагайки решения на редица проблеми на стопанисването на горите.

Инж. Ненко
ФИЛИПОВ
на 70 години

Роден е на 17.03.1947 г. в с. Новачене, Плевенска област.

През 1975 г. се дипломира във ВЛТИ.

В началото на 1976 г. започва работа като лесничей в Горско стопанство - Пазарджик, а след 3 месеца става заместник-директор.

От 1978 до 1982 г. работи в Република Коми.

През 1985 г. постъпва на работа в ИПП “Агролеспроект” - филиал Пловдив, като проектант, а след това е ръководител-група.

От 1993 до пенсионирането си през 2010 г. работи в РДГ - Пловдив, като главен експерт по охрана и опазване на горите, главен експерт по стопанисване на горите и директор.

Инж. Филипов допринася за подобряване на работата на горските стопанства, организира изпълнението на отговорни задачи и мероприятия, като преодолява много трудности, свързани с охраната, опазването и правилното стопанисване на горите.

Тонер касети
пълнене (рециклиране) всички марки
Сервиз на лазерни принтери

БЕЗПЛАТНА ДОСТАВКА В ЦЯЛА БЪЛГАРИЯ

www.bookshop-bg.com

tel. 0878 510141

SAMSUNG

hp **brother** **xerox** **Canon** **OKI**

Книжарницата в Лесотехническият университет
1797 София, бул. „Климент Охридски“ №10

АКУМУЛАТОРНИ РЕШЕНИЯ

ПО-ЕФЕКТИВНА РАБОТА

Husqvarna

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. “8-ми декември” 13, тел. 024 666 910
info@agroland.eu
www.husqvarna.bg

Ново направление в развитието на въжените системи

Бързото и успешното внедряване на късометражните мобилни мачтови въжени системи за извоз на дървесина в напредналите в горскостопанско отношение страни доказва по безспорен начин тяхната ефективност и рационалност в практиката. Използването им е стопански изгодно при извозване на малки количества дървесина - от порядъка на 30-50 куб. метра. В много случаи те са рентабилни и на терени, където нормално може да работят трактори. В това отношение особено предимство при работа на въжените линии от мачтов тип пред тракторите са тяхната по-малка зависимост от теренната конфигурация и атмосферните условия.

С мобилните мачтови системи са достигнати много високи технологични постижения, които определят мястото на тези производствени средства като важно завършено звено в технологичния процес на дърводобивното производство.

Една от първите успешни разработки на мобилна мачтова въжена система е направена през 1951 г. в Норвегия от Людвик Иаксен. Линията е с мачта, висока 6 м, с двубарабанна лебедка и безконечно носещо-теглещо въже. Монтирана е на селскос-

топански трактор.

В Австрия се проявява голям интерес към тези въжени системи и резултатите не закъсняват. През 1961 г. Гюсер разработва мобилна мачтова система. Хинтереггер прави същото през 1964 г., Колер - през 1965 г., Щайер - през 1979 година.

В посочените разрабoтки, както и в много други, съществени теоретични приноси и практически резултати от изследванията имат Щайнлин - Швейцария, Кауфман - Германия, Джордано - Италия, Пестал - Австрия, и други.

Мобилните мачтови въжени системи се монтират на едноосни колесари с платформа и са задвижвани от

Мобилна мачтова въжена линия, тип "Koller", монтирана върху платформата на автомобил

отделен двигател. При някои конструктивни изпълнения едноосните колесари с платформи могат да бъдат самопридвижващи се. Много разпространен монтаж на мобилни мачтови въжени системи е към селскостопански трактори, както и към товарни автомобили. Разви-

Мобилна мачтова въжена линия, снабдена с хидравличен кран за сортиране и рампиране на извозните материали

тието на мобилните мачтови системи както в конструктивно, така и технологично-експлоатационно отношение, бележи забележителен успех. Повсеместното използване на модерни автоматични товарни вагонетки с радиоуправление осигурява рационален и високоекологосъобразен извоз на дърводобивната продукция.

Днес много от въжените системи са снабдени с хидравлични кранове, с които доставената дървесина във вид на сортименти на разтоварната станция се складира

по размери на товарната площадка за експедиция.

Много от въжените системи се оборудват и с многооперационни машини от типа на процесорите. Това е върховно постижение в технологичното обновление на механизацията в горите. С помощта на процесорите по зададена компютърна програма се извършва автоматизирана обработка на доставените с въжената линия цели дървета (иглолистни) - кастрене, разкройване и сортиране на добитите материали в обсега на разтоварната станция на ли-

нията. Въжените системи ще продължат да бъдат в перспектива едно от важните звена в механизацията при ползването на горскостопанските ресурси в горското стопанство.

Трябва да се подчертае, че перспективата за използването на въжените системи в горското стопанство като цяло е безспорна, но тя трябва да бъде в тясна функционална зависимост от

навременното изграждане на подходяща по гъстота пътна инфраструктура в горите. Ето защо разширяването, обновяването и подобряването на горскостопанската мрежа е наложително не само за постигане на устойчиво развитие на горското стопанство у нас, но и за едно нормално ползване от горите, като се осигури усвояването на реалните горски ресурси в труднодостъпните и недостъпните горски райони на страната.

Проф. д-т.н. инж. Васил ВАСИЛЕВ

Мнение

Ще има ли природни паркове в България?

На основание на Закона за защитените територии досега в България са обявени 11 природни парка. Те се намират в красиви и най-посещавани наши планини или части от тях, зони за рекреация и природни забележителности и се отличават с красотата на ландшафта и богатото видово разнообразие на природната среда. Това е причина туристическият поток в тези най-привлекателни и същевременно най-уязвими горски и планински екосистеми постоянно да нараства.

За да бъдат запазени от унищожителния ход на туристическата индустрия за бъдните поколения и науката, тези най-престижни кътчета от природата по примера на някои европейски страни в началото на 30-те години на XX в. у нас бяха обявени за защитени територии - резерватите "Силкосия" в Странджа, "Парангалица" в Рила и "Бистришко бранище" на Витоша, както и първият на Балканския полуостров Национален парк "Витоша" (през 1934 г.).

След извършените коренни промени в икономическата и политическата система в България започват постоянни промени в законите и подзаконовите нормативни документи, които засягат статута и режима на стопанска дейност в съществуващите наши народни паркове. През 1999 г. със Закона за защитените територии статутът "народен парк" се

преструктурира в две категории - "национален парк" и "природен парк". В първата попадат трите най-големи дотогава "Пирин", "Рила" и "Централен Балкан", в които цялата територия от гори, земеделски земи, високопланински пасища и инфраструктура са единствено държавна собственост, и там е наложен най-ограничен режим на стопанска дейност. В друга категория са природните паркове, в които се допускат всички видове собственост върху територията и значително по-либерален режим на стопанска дейност.

В устройството и управлението на природните паркове на първо място в дейността на управляващите ги органи трябва да бъде опазването и обогатяването на природната среда, биологичното разнообразие, красотата на ландшафта, чистотата на водите и запазването на водните течения в автентичния им вид, в който са се намирили в момента на обявяването на защитената територия. Това се постига чрез най-стриктното прилагане на забранителни и ограничителни режими за различни дейности в стопанисването на тези територии.

Чл. 55 от Закона за защитените територии разпорежда, че в срок до 3 г. от обявяването на природните паркове за всеки един от тях трябва да бъде разработен, най-широко обсъден и утвърден с постановление на Минис-

терския съвет план за управление. Същият член от закона посочва, че тези планове имат валидност 10 години, след което трябва да се изработват нови. В плановете най-подробно се посочват забранителните, ограничителните и някои по-либерални режими на устройство, управление и стопанисване в тази категория защитени територии. Обсъждането на плановете за управление на природните паркове и оформянето им в окончателен вид е задължение на Висшия експертен екологичен съвет към Министерството на околната среда и водите, но за по-голямата част от нашите природни паркове това не е извършено.

Напълно естествено е българската и в значителна степен международната природозащитна общественост да е разтревожена от обстоятелството, че в продължение на 22 години ПП "Странджа", обявен през 1995 г., няма утвърден План за управление. Такова е положението и с природни паркове "Българка", "Сините камъни" и "Персина".

Не по-малко тревожен е и проблемът, произлизащ от обстоятелството, че срокът за прилагане на плановете за управление на Природните паркове "Витоша" и "Русенски Лом" е изтекъл преди три години и тези защитени територии нямат актуализирани и утвърдени планове за управление.

Природният парк "Рилски манастир" има План за управление, но той не се прилага.

За това положение в управлението на природните паркове в България вина имат висшите държавните органи, тъй като съгласно чл. 7 от Конституцията на РБ държавата отговаря за прилагането и налагането на закон. Определена вина има и законодателният орган и неговата Комисия по околната среда, която през последните 20 години не потърси отговорност от ресорното министерство защо не се спазват изискванията на Закона за защитените територии.

Голяма част от българските природни паркове се намират в състоянието, в което са били и преди обявяването им. Например в ПП "Странджа" и ПП "Българка" добивът на дървесина е увеличен двойно в сравнение с периода преди обявяването на защитената територия. Ловуването на диви животни в природните паркове се извършва както в горските стопанства. Ловът е забранен в ПП "Златни пясъци" и по северните склонове на ПП "Витоша", тъй като там още в средата на XX в. са обособени зони за рекреация.

По билото на Стара планина, непосредствено по границите на Природните паркове "Българка" и "Сините камъни", са изградени десетки вятърни електрогенератори. Това е в противоречие

с статута на защитената територия и Европейската екологична мрежа "Натура 2000", която опазва местобитанията на редки и застрашени от изчезване видове и прелетни птици. За строителството на вятърните електрогенератори по билото са прокарани десетки километри автомобилни пътища и се движат големи тежки камиони. Нанесена е непоправима рана на крехката екосистема и е унищожен уникален ландшафт.

На територията на ПП "Беласица" в района на Петричкото с. Габрене е пресушена планинската река Габренски дол и е унищожена една характерна горска екосистема. Четири години след обявяването на защитената територия местен бизнесмен е построил в горния край на селото собствена мини ВЕЦ.

Трябва категорично да се заяви, че почти всички директори на природните паркове са много добри специалисти, отдадени на природозащитното дело и с много любов изпълняват задълженията си въпреки огромните трудности. Парковете администрации имат съвсем ограничен персонал от по 4-5 души. Изключение прави ДПП "Витоша", където има повече кадри, но този парк е и най-урбанизираната, най-уязвимата част от защитени територии в България. Парковете администрации, предимно от млади хора, компетентно и всеотдайно

изпълняват функциите по поддържане на биологичното видово разнообразие, напрана на туристическа маркировка, информационни табели, леки заслони, масички, пейки. Всички паркове имат добре обзаведени информационно-посетителски центрове и поддържат активни връзки с обществеността и форми на обучение с младите хора.

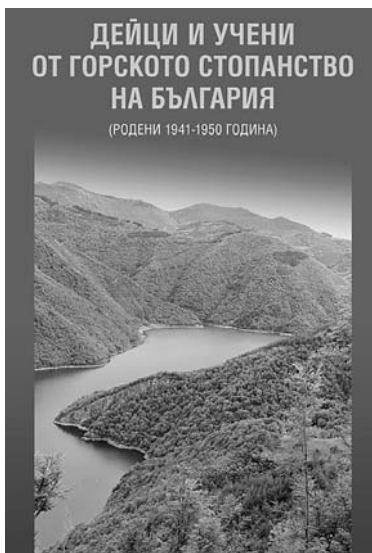
Парковете администрации са лишени от възможността и задължението по смисъла на защитената територия да прилагат каквито и да е забранителни и ограничителни режими в стопанската дейност, лесоползването, ловуването на дивеча, инфраструктурата, строителството, когато липсват предвидените по закона планове за управление, чрез които се прилагат управленските механизми.

И едва ли е случайност, че понастоящем България се озова на последно място по процент на защитените територии спрямо площта на страната - 5.5 на сто, докато средният показател за европейските държави е 16 на сто.

България е известна по света с красивата си природа и изключително богатото биологично разнообразие, което заслужава да се пазят преди всичко с повече защитени територии, каквато мисия имат националните и природните паркове.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Нови книги

Съставители доц. д-р Янчо Найденов, инж. Борис Господинов. „Дейци и учени от горското стопанство на България (родени 1941-1950 година)“. „Астра-Р“, София, 2017 г., 312 стр.

На лесовъдите, положили основите на опазването, съз-

даването и стопанисването на горите на България, е посветена книгата „Дейци и учени от горското стопанство на България (родени до 1940 година)“, излязла от печат през 2005 година. Настоящото издание е продължение на летописа на имената от лесовъдската колегия с място в историята на горското дело.

Книгата съдържа очерци за 421 лесовъди. Освен лесовъдите - както е в първия том, от централното управление на горите, регионалните дирекции по горите, „Агрореспект“ и учените от Лесотехническият университет и Института за гората в алманаха са включени и работилите в опитните, лесозащитните и семеконтролните станции, природни паркове, горски техникуми - днес професионални гимназии, в областта на околната

среда, ловното стопанство извън системата на горите и други. В отделен раздел са представени и лесовъдите, родени преди 1940 г., имената на които по различни причини липсват в първото издание, като по този начин най-пълно са обхванати дейците и учените от това поколение. В отделен раздел са очерците за лесовъди, родени след 1950 г., преждевременно напуснали житейския си път.

Книгата е безспорен принос във фундаменталната издателска дейност на централното горско ведомство.

*** Бел. ред.:** Представените лесовъди в книгата или техни наследници могат да я получат от редакцията на сп. „Гора“ след 10.04.2017 година. За справки и запитвания на тел. 02 9 888 642

Съставители д-р Ценко Ценов, доц. д-р Янчо Найденов. *Национално съвещание с международно участие на тема „Перспективи и насоки за стопанисването на изкуствено създадените иглолистни гори“.* София, 2016 г., 240 стр.

В предлагания сборник, издаден със съдействието на МЗХ, ИАГ, ЮЗДП и ЛЗС - София, са отпечатани докладите от Националното съв-

ещание, проведено на 28-29 януари 2016 г. в Кюстендил. Темите на докладите обхващат анализи на причините за съхненето на горските култури от бял и черен бор извън естествения им ареал, както и практически мерки за възобновяването на културите и подобряване на здравословното им състояние.

В раздел Приложения са представени характеристиките на посетения от участниците в съвещанието обекти.

Заседание на Националната комисия по лесозащита

На 9 февруари в Изпълнителната агенция по горите се проведе редовно заседание на Националната комисия по лесозащита.

Форумът бе открит от заместник-министъра на земеделието и храните проф. Иван Палигоров.

Участие в заседанието взеха инж. Тони Кръстев - изпълнителен директор на ИАГ, инж. Красимир Каменов - зам.-изпълнителен директор, д-р инж. Ценко Це-

нов - директор на дирекция в ИАГ и председател на Националната комисия по лесозащита, както и членовете от Изпълнителната агенция по горите, Министерството на земеделието и храните, Института за гората при БАН, Лесотехническият университет, Министерството на околната среда и водите, лесозащитните станции, държавните горски предприятия.

Доклади за здравословното състояние на горите и

ефективността на проведените мероприятия през 2016 г. представиха трите лесозащитни станции в София, Пловдив и Варна.

Разгледани и коментирани бяха прогнозите за очакваните нападения от вредители, болести и други повреди в горите през 2017 година.

Членовете на комисията предложиха мерки за подобряване на здравословното състояние на горите.

IN MEMORIAM

На 31 януари почина Симеон Георгиев Юрочки.

Роден е на 27.11.1941 г. в с. Обел, Благоевградска област.

Завършва ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през 1968 година.

През същата година постъпва в ГС - Гара Пирин (Кресна), където после-

дователно е началник на горско-технически участък, лесничей, заместник-директор, главен инженер и директор. Целият му трудов път преминава в ГС - Кресна, където е директор 12 години. Под ръководството на инж. Юрочки са извършени значителни залесителни, дърводобивни, ловни и охранителни дейности. Проектирани и построени са 85 км горски пътища.

Поклон пред светлата му памет!

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Време на разположение на работодателя

Отговор: Времето за разположение е специфичен режим за използване на работното време и правно е уреден с разпоредбите на чл. 139, ал. 5 от Кодекса на труда (КТ); чл. 51, ал. 1 и 2; чл. 67, ал. 7, т. 4 и ал. 9 от Закона за държавния служител (ЗДСл); чл. 3-5 от Наредба № 2 за реда за установяване задължение за дежурство или за разположение на работодателя (Наредба № 2 от 1994 г.); чл. 15, ал. 1 от Наредбата за работното време, почивките и отпуските (НРВПО); чл. 10 от Наредбата за структурата и организацията на работната заплата (НСОРЗ); чл. 23 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация (НЗСА). Тези нормативни актове уреждат общите изисквания, а конкретните правила се определят от работодателя (органа по назначаване) с правилника за вътрешния трудов ред или в устроителния правилник на съответната администрация.

Време на разположение е времето, през което работникът/служителят не работи, а се намира на известно на работодателя място със задължение и в състояние на готовност незабавно да започне работата си, ако и когато това стане необходимо по преценка на работодателя. Той не е ограничен в използване на времето си, но е длъжен строго да спазва изискването да бъде в състояние да изпълни работата си - например, ако работата му изисква да бъде водач на превозно средство, не трябва да употребява алкохол през времето на разположение. Освен това той е ограничен в местонахождението си. Мястото, на което той се намира, трябва да е известно на работодателя и се определя по споразумение между него и работника/служителя (чл. 3, ал. 2 от Наредба № 2 от 1994 г.).

Фактически извършената работа през времето на разположение се отчита и изплаща като извършен труд (чл. 3, ал. 4 от Наредба № 2 от 1994 г.). Когато през

ВЪПРОС: Кога един служител е на разположение на работодателя - по график или по заповед? Колко часа може да е на разположение, как се отчита и заплаща времето? А когато служителът е на ненормиран работен ден или при сумирано изчисляване на работното време? Ако всичко това е регламентирано, кои са нормативните актове?

времето на разположение работникът/служителят само е бил в готовност да изпълни възложената му работа, но не е работил, му се заплаща трудово възнаграждение в намален размер, но не по-малко от 0.10 лева за всеки час или част от часа (чл. 10 от НСОРЗ; чл. 67, ал. 7, т. 4 и ал. 9 от ЗДСл и чл. 23 от Наредбата за заплатите на служителите в държавната администрация). С договорената разпоредба на чл. 30, ал. 1, т. 2 от БКТД - контрол за периода 2017-2018 г., „за времето, през което работникът или служителят както по трудово, така и по служебно правоотношение е на разположение на работодателя (органа по назначаване), се заплаща допълнително възнаграждение за всеки час или част от него в размер на 25 на сто, а при национални празници - 50 на сто от определената с индивидуалния трудов договор часова заплата“. С разпоредбата на чл. 13, ал. 1, т. 2 от БКТД - стопанисване за периода 2017-2018 г., е постигната същата договореност. Положението извънреден труд през времето на разположение също се заплаща с увеличението, договорено с чл. 30, ал. 1, т. 3 от БКТД - контрол, и чл. 13, ал. 1, т. 3 от БКТД - стопанисване.

Разпоредбата на чл. 5 от Наредба № 2 от 1994 г. определя максималната продължителност на задължение за разположение. Тя е общо 100 часа за един календарен месец, 12 часа за едно денонощие през ра-

ботните дни и 48 часа - през почивните дни (чл. 5, ал. 1). На работник или служител не може да се възлага да бъде на разположение през два последователни работни дена и през повече от два почивни дена през един календарен месец (чл. 5, ал. 2).

Времето на разположение се определя с колективния трудов договор или по индивидуално споразумение на страните по трудовото и по служебното правоотношение (чл. 139, ал. 5 от КТ; чл. 51, ал. 1 и 2 от ЗДС, и чл. 3, ал. 1 от Наредба № 2 от 1994 г.).

Разпоредбата на чл. 4 от Наредба № 2 от 1994 г. предвижда времето на разположение извън територията на предприятието да се определя с месечен график, утвърден от работодателя. А съгласно чл. 15, ал. 1 от НРВПО за времето на разположение на предприятието се издава заповед от работодателя, която се съобщава на работниците и служителите най-малко 24 часа предварително. Тук няма противоречие. Приемаме, че и двата акта (месечен график и заповедта) и тяхното използване са наложени в практиката, за да се постига по-голяма предвидливост, точност и отчетност според спецификата и характера на дейността на предприятието, сезонността на работата и климатичните изненади.

Всички работещи по трудово и по служебно правоотношение могат да бъдат на разположение на работодателя, когато характерът на дейността налага. Но при отчитането, изчисляването и заплащането, които са предвидени за работещите на ненормиран работен ден или са на сумарно изчисляване на работното време. Също така трябва да се спазва междудневната и междуседмичната почивка.

Николина НАНОВА
юрист при ФСОГДСП

РЕДКОЛЕГИЯ НА ВЕСТНИК „БЪЛГАРСКА ГОРА“

JSSN 1312-7055

<http://www.bulgarian-foresters.org>

Главен редактор - инж. Богдан БОГДАНОВ
Редакционен съвет:
проф. д-р Иван ПАЛИГОРОВ, проф. д-р Никола КОЛЕВ, проф. д-р Милко МИЛЕВ, доц. д-р Груд ПОПОВ, доц. д-р Янчо НАЙДЕНОВ, инж. Борис ГОСПОДИНОВ, инж. Никола КАВАРДЖИКОВ
Редактор - Диана ПЕТРОВА
Предпечатна подготовка - инж. Ваня ИЛИЕВА
Печат - БОБ и Ко Принт

КОРЕСПОНДЕНТИ: инж. Юрий ФЛОРОВ - Берковица, инж. Иван ЯНЕВ - Благоевград, инж. Кирил ПЕТКОВ - Бургас, инж. Здравка ДЕЙКОВА - Варна, инж. Соня ДИМИТРОВА - Велико Търново, проф. Христо ЦАКОВ - Институт за гората, инж. Веселин АНГЕЛОВ - Кърджали, инж. Румяна ВЕЛЧЕВА - Ловеч, инж. Галина КОПРАЛЕВА - Пазарджик, инж. Ирена БАНОВА - Русе, инж. Румяна ПЕНЕВА - Сливен, инж. Елин ЛИЛОВ - Смолян, инж. Боян БЕНОВ - София, инж. Ярослав ЯРОСЛАВОВ - Стара Загора, инж. Димитър ХРИСТОВ - Кюстендил. *Всички мнения, изразени в авторски публикации, са лични и не ангажират Редакционния съвет.*

Съюз на лесовъдите в България
Банкова сметка: IBAN BG 90 STSA № 93000010117510, Банков код: 30021040, Банка ДСК - АД, клон 4 София 1000, ул. „Парчевич“ 42
За връзка със Съюза на лесовъдите в България и със Съюза на европейските лесовъди
e-mail: bggora@abv.bg
www.european-foresters.info
Телефон на СЛБ: 02 / 981 86 32

Природните паркове в България

Природният парк “Странджа”

Странниче, ти, който
дойдеш тук, бъди
здрав!

Този благослов е мраморен надпис от надгробна плоча, вградена в олтар на старата католическа църква в Малко Търново, и датира два века преди новата ера. Дълбокият смисъл на древния надпис е, че Странджа, обитавана от човека през всички исторически времена, според мярата на старите елини, даява здрав дух в здраво тяло. И до ден днешен.

През 1933 г. е създаден първият резерват в България “Горна Еленица-Силкосия”. В по-късните години последователно бяха защитени избрани представителни участъци от планината в резерватите “Ропотамо” - за крайморската зона, “Узунбужак” - за уникалния най-голям дъбов масив в Европа, “Витаново” - за източнубуковите гори и гори с лавровишня и странджанска боровинка във високата част на планината, “Тисовица” - за източнубукови гори със зеленика и тис, “Средока” - за вековни гори с източен бук и странджански дъб и храсталачни гори с калуна. Скътана в ъгъла между три морета и с полъха на Средиземноморието, Странджа притежава климатични и топографски далекности за растеж, развитие и възпроизвеждане на уникалната понтийско-евксинска растителност. Това е особено важно пред очертаващите се глобални климатични промени.

В началото на 90-те години на XX в. бяха променени насоките на стопанисването на горите към засилване на екологичните функции. В Бургаския регион беше обрнато особено внимание на Вътрешна Странджа - центърът на разпространение на реликтната растителност. Платомерно бяха отделени представителни растителни формации и природни феномени и включени в защитени територии за поставяне на специален режим на ползване. По национални и международни програми са обявени защитените местности “Парория”, “Велека”, “Устие на Велека”, “Руденово”, “Марина река”, “Извори на река “Младежка”, “Пирен”, “Силистар”. Със средства на горското ведомство бяха възстановени сакрални сгради и култови параклиси, аязми, празнични ритуали и уникалните нестинарски игри.

Извършените мащабни археологически изследвания станаха предпоставка за по-широко създаване на системата от защитени природни обекти и туристически атрактивни феномени в единен парк. В изпълнение на тази благородна мисия бяха обединени усилията на област Бургас и на общините в Малко Търново и Царево, научни работници, горската колегия от Районната дирекция по горите и на Инспекцията по околна среда в Бургас. Решаваща беше институционалната подкрепа на експерти от Министерството на околната среда. През декември 1994 г. работна група определи подходящите граници на един народен (природен) парк в пределите на Вътрешна Странджа, в землищата на 22 населени места. На 24 януари 1995 г. започна за създаването на Народен парк “Странджа” бе подписана.

Уникалната
растителност

В горите на Странджа завършва поясът на понтийско-евксинската растителност, разпространена от Северен Иран, Кавказ и по Южното черноморско крайбрежие на Турция. За малката територия на планината участието на местни дървесни и храстови видове в състава на горите е голямо - над 100.

В разпределението на естествените горски формации от източен бук, източен горун, благун и чер по горски стопанства на територията на Парка се откроява подчертана диференциация по локалитети от крайбрежната зона към високата част на планината. В причерноморската ивица на ДГС - Царево, след крайбрежните дюни и скалисти местообитания доминира благуновата формация и с отдалечаването от морето - на източния горун. В ниския хълмист район на запад (Държавни-

те горски стопанства в Кости, част от Граматиково, част от Малко Търново и Царево) преобладават източнубуковите и източнубуковите гори с подлес от странджанска зеленика.

На северозапад (ДГС - Звездец, и част от Граматиково) преобладават благуновите и благуново-церовите гори, със значително участие на обикновен и източен габър. На запад, във високата част на

Иванова - връзки с обществеността, инж. Иван Камбуров - еколог, Спас и Светла Узунуви - биолози, д-р Дико Патронов - експерт “Гори”. Екипът е сплотен и работи с много ентузиазъм. Голяма подкрепа оказват експертите на горското ве-

домство - инж. Стойчо Бялков, инж. Георги Тинчев, инж. Тома Белев от АПБ. Добро е взаимодействието с РДГ - Бургас, и горските стопанства на територията на Парка. С Корпуса на мира на САЩ сътрудничеството продължи 12 години. Особено добра бе работата с Българската фондация “Биоразнообразие” и с множество природозащитни неправителствени организации. На местно равнище са изградени партньорски отношения с Дружеството в с. Бръшлян и кмета Жечка Калоянова, с Върбан Москов от БАЕСТ, с разследващия журналист Асен Йорданов.

Днес в ДПП “Странджа” работи екип от 10 души, ръководени от инж. Димо Димов.

2009-2015 - проекти

В този период е изграден и разширен специализираният разсадник за редки и защитени растения в м. Качул, информационно-посетителските центрове - в Малко Търново, към който е създадена Спирала на билките, и в с. Граматиково, където може да бъде видяна пещера в реални размери. Изграден е още един ИПЦ “Приморска Странджа” - Ахтопол.

Паркът и хората

Туристическите, вело- и поклонническите маршрути са близо 40 с обща дължина над 300 км, има 138 информационни табели, рекламни пана в 19-те населени места и 10 тотема на входно-изходните пътища. Изцяло новоизградени са 5 интерпретативни туристически маршрута - прилепи, птици, хищници, реки, билки (землищата на Малко Търново и селата Синеморец, Кости, Заберново, Бръшлян) и 5 туристически маршрута от брега на морето към планината - в с. Резово, с. Варвара, Ахтопол.

Оградени и под специална защита са над 100 вековни дървета, изградени и възстановени са десетки заслони, чешми, огнища, наблюдателни кули и погледни места, пейки, маси.

Изцяло обновен е информационният сайт на Парка strandja.bg и е създаден информационен сайт за карстовите зони на парковата

територия. Издадени са 302 100 материали и продукти за представяне на ПП “Странджа” в туристически изложения.

Проблеми

Всичко, което е изградено като инфраструктура, изисква съответното поддържане и грижа. За съжаление ежедневно се сблъскваме с проблеми, които изискват както добре подготвени кадри, така и финансов ресурс. Смятаме, че при кандидатстване по проекти в следващите години е необходимо да се залага на добре подготвени кадри, предлагащи решения, адекватни за Странджа. Би трябвало да бъде възможно да се назначават работници и служители по граждански договор за извършване на определена работа. Паркът разполага с товарен и лек автомобил, закупени по проекти. С тях не може да се извършва нормална превантивна и контролна дейност върху цялата територията от 116 000 хектара. Крайно време е да се разработи и приеме и нов План за управление на ПП “Странджа”.

Образователна
програма

Над 50 000 различни учебни помагала по Образователната програма “Природата на Странджа” са подарени на всички училища в Бургаския регион. За подрастващите има и малък туристически пътеводител, книжка със съвети за природосъобразно поведение, полеви дневници. В помощ на учителите по природни науки е предоставен “Наръчник на учителя за природата на Странджа”. Те ще разполагат също и с табла на животни и ред-

ки растения, които се срещат в нашата планина. В тяхна помощ сме предоставили стоици плакати и карти на защитената територия. Проведени са десетки срещи с ръководствата на училищата, Регионалния инспекторат на МОН и преподавателите по природни науки. Дирекцията на Парка активно сътрудничи и със СНЦ “Зелена Странджа”.

Досега нито един от природните паркове в страната не е иницирал такава мащабна Образователна програма, по която ще работят учениците от Бургаска област.

Парк “Странджа”
предлага “осиновяване”

Неумолимият ход на остаряването на изграденото в парка или повреденото от вандалско отношение към инфраструктурата поставя пред ДПП отговорността за извършването на ремонтни и възстановителни работи. Въпреки ограниченото финансиране, парковата дирекция търси всякакви възможности за изпълнението на тази задача - спонсориране от подкрепящи екологични проекти организации, горското ведомство, държавните горски предприятия, или чрез “осиновяване” на туристически маршрути от подпомагащи организации с интерес към развитието на туризма.

Скъпи приятели, предприемачи, съмишленици, разчитаме много на вашата протегната ръка (посочваме телефоните).

Материалите подготвиха
Инж. Димо ДИМОВ - 0889630131
д-р инж. Дико ПАТРОНОВ - 0886012259
инж. Стефан ЗЛАТАРОВ - 887710686
Йоана ГЮРОВА - 0887364117